

अथ कारणांतरमपि वालिवधे दर्शयति ॥ सुग्रीवेणेति ॥ लक्ष्मणेन यथा तथासुग्रीवेणापि मम सख्यमस्ति यस्मात्ततः ससुग्रीवः दारराज्यनिमित्तं स्वदारप्राप्त्यर्थं राज्य प्राप्त्यर्थं च मे मम निश्रेयसकरः मन्निश्रेयसविषये कृतप्रतिज्ञः ॥ २६ ॥ तत्प्रतिज्ञोत्तरं मयापि तदभिमतविषया प्रतिज्ञा दत्ता कृताच साप्रतिज्ञा मद्विधेन कथमनवेक्षितु मसमापयितुं शक्या ॥ २७ ॥ एभिः उक्तैः कारणैः एकैकमेव तव वधे पर्याप्तं किंपुनर्मिलितानि ॥ तस्माद्यत्तव मया शासनमिदं कृतं तद्युक्तं शास्त्रसंमतमिति भवान् प्यनुमन्यतां चितयतु ॥ तव भ्रातृभार्यापहारकत्वेन दंड्यत्वात्सर्वकार्यस्य स्वकार्यत्वात् ॥ क्षत्रियस्य प्रतिज्ञाहानौ च महतोऽधर्मस्य श्रवणात्त्वद्वधो मे आवश्यको धर्मश्चेत्या शयः ॥ २८ ॥ सर्वथा मया यः कृतः तव निग्रहः सधर्मएवेति त्वया द्रष्टव्यः ॥ दुष्टनिग्रहफलकत्वादवतारग्रहणस्येत्याशयो गूढः ॥ किंच धर्ममेवानुपश्यता जानता मित्रस्योप

सुग्रीवेण च मे सख्यं लक्ष्मणेन यथा तथा ॥ दारराज्यनिमित्तं च निःश्रेयसकरः समे ॥ २६ ॥ प्रतिज्ञा च मया दत्ता तदा वानरसन्निधौ ॥ प्र तिज्ञा च कथं शक्या मद्विधेनानवेक्षितुं ॥ २७ ॥ तदेभिः कारणैः सर्वैर्महद्भिर्धर्मसंश्रितैः ॥ शासनं तव यद्युक्तं तद्भवाननुमन्यताम् ॥ २८ ॥ सर्वथा धर्मइत्येव द्रष्टव्यस्तव निग्रहः ॥ वयस्यस्योपकर्तव्यं धर्ममेवानुपश्यता ॥ २९ ॥ शक्यं त्वया पितृकार्यं धर्ममेवानुवर्तता ॥ श्रूयते मनुना गीतौ श्लोकौ चारित्र्यवत्सलौ ॥ गृहीतौ धर्मकुशलैस्तथा तच्चरितं मया ॥ ३० ॥ राजभिर्धृतदंडाश्चरुत्वा पापानि मानवाः ॥ निर्म लाः स्वर्गमायांतिसंतः सुकृतिनो यथा ॥ ३१ ॥

कर्तव्यं मित्रोपकारकरणमपि धर्मएवेति सुग्रीवोपकाररूपत्वाद्वधस्य धर्मत्वमिति भावः ॥ २९ ॥ किंचानुता पादिना धर्ममनुवर्तता ॥ एतद्दुष्कर्मप्रायश्चित्तरूपधर्मानुवृत्तिं कुर्वता त्वयापि तत्कार्यं मत्कृतनिग्रहरूपं कार्यं शक्यं राजप्रार्थनापूर्वं कारयितुं शक्यं ॥ सत्यनुतापे त्वया प्रार्थनापूर्वमयं दंडः स्वस्य कारणीयएवेति त्वत्करणीयस्यैव मया कृतत्वान्नात्र क्षोभः कार्यइति भावः ॥ पापिनामेवं स्वदंडप्रार्थना स्मृतिसिद्धेत्याह ॥ श्रूयतेइति ॥ चारित्र्य वत्सलौ चरित्रप्रतिपादनतत्परौ ॥ धर्मकुशलैर्गृहीतौ च भवतस्तत्तदर्थतत्त्वमेव तथाशास्त्रोक्तप्रकारेणैव मया रचितं कृतं ॥ ३० ॥ तौ श्लोकावाह ॥ राजभिरिति ॥ अनेन स्व कृतदंडस्य शास्त्रसंमतत्वं दंड्यहितत्वं चोक्तं ॥ ३१ ॥